

Stockholms
stad

Årsrapport 2015

Farsta stadsdels- nämnd

**Rapport från
Stadsrevisionen**

Nr 15, 2016

Dnr 3.1.2-58/2016

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Årsrapport 2015 för Farsta stadsdelsnämnd

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Farsta stadsdelsnämnds verksamhet under 2015.

Revisorerna har den 16 mars 2016 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast 2016-06-30. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnats till kommunfullmäktige bifogas.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Thomas Bonell
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Farsta stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, men att det ekonomiska utfallet inte är helt tillfredsställande. Nämnden redovisar en avvikelse på -14,3 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av nettobudgeten. Vissa brister har noterats i årets granskning, men de är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens verksamhetsmässiga resultat.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms ha varit tillräcklig. Bedömningen baseras på de granskningar som genomförts under året. Nämndens prognossäkerhet har varit bristfällig under året. Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll. Brister har noterats i samband med granskning av samverkan mellan stadsdelsnämnder och servicenämnden avseende gemensamma upphandlingar. Sammantaget bedöms bristerna inte vara av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

Innehåll

Årets granskning	1
Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
Intern kontroll	5
Bokslut och räkenskaper	7
Uppföljning av tidigare års granskning	8
Bilaga 1 - Bedömningskriterier	1
Bilaga 2 - Årets granskningar	1
Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	1

Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 1*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 2*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 3*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden i samband med genomgång av 2014 års granskning och avstämning inför år 2015.

Granskningsledare har varit Charlotta Kristiansson vid revisionskontoret och Carin Hultgren vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att Farsta stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, men att det ekonomiska utfallet inte är helt tillfredsställande. Nämnden redovisar en

avvikelse på -14,3 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av nettobudgeten.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2015:

Mnkr	Budget 2015	B o k s l u t 2 0 1 5			Budget-avvikelse 2014
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	1 753,7	1 768,1	-14,4	0,8%	-35,5
Intäkter	261,3	263,2	1,9	0,7%	34,1
Verksamhetens nettokostnader	1 492,4	1 504,9	-12,5	0,8%	-1,4
Avskrivningar	4,1	4,9	-0,8	19,5%	-0,1
Internräntor	1,3	0,8	0,5	38%	0,0
Driftbudgetens nettokostnader	1 497,8	1 510,6	-12,8	0,9%	-1,5
Justerat netto, efter resultatöverföringar		1 512,1	-14,3	1,0%	0,0
Investeringsplan					
Utgifter	15,3	18,5	- 3,2	20,9%	-0,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Nettoutgifter	15,3	18,5	-3,2	20,9%	-0,3

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med -14,3 mnkr i förhållande till budgeten efter resultatöverföringar. Utfallet visar att budgethållningen inte har varit tillräcklig.

De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdena äldreomsorg (-24,0 mnkr), individ- och familjeomsorg (-16,9 mnkr) samt ekonomiskt bistånd (-3,2 mnkr). Överskott redovisas inom verksamhetsområdena förskola (14,4 mnkr) samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning (7,2 mnkr).

Nämnden har under de senaste åren redovisat större underskott inom äldreomsorgen, vilket framför allt berott på att antalet placeringar i vård och omsorgsboende överstigit planeringsnivån. Beställaravdelningen redovisar för 2015 ett underskott om 23,2 mnkr, vilket främst beror på att antalet hemtjänststimmar inom ordinärt boende överstiger planeringsnivån.

Avvikelserna inom individ- och familjeomsorgen beror enligt nämnden på ökade kostnader för institutionsplaceringar av barn och unga, kostnadsökningar för jour- och familjehem samt personal. Det

ökade antalet ensamkommande flyktingbarn har också medfört ökade kostnader. Medel avseende de ensamkommande flyktingbarnen återsöks från Migrationsverket. Nämnden får dock inte full kostnadstäckning från Migrationsverket, eftersom placeringskostnaden överstiger schablonersättningen samt att full ersättning inte utgår för handläggningskostnader.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat jämfört med föregående år, men samtidigt har nettokostnaderna per månad ökat. Utgivet bistånd per hushåll har ökat med ungefär 7 procent. Enligt nämnden är en av förklaringarna till underskottet att SL-kort från och med 2015 ingår som en del i bidragsnormen.

Överskottet inom förskoleversamheten kan framför allt härledas till att nämnden under året fått ersättning för öppnande av nio nya förskoleavdelningar samt ersättning för hög hyra, vilka nämnden inte budgeterat för.

Det överskott som återfinns inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning kan enligt nämnden härledas till överskott både inom beställar- och utförarenheter samt viss central avdelningsreserv.

Resultatenheternas samlade resultatfond uppgick till 11,9 mnkr vid ingången av 2015. Sammantaget visar nämndens resultatenheter ett överskott för år 2015 med 1,4 mnkr. Överskottet tillförs resultatfonden och fondens samlade behållning vid utgången av 2015 uppgår till 13,3 mnkr.

Nämndens investeringsredovisning avviker med -3,2 mnkr på posten inventarier och maskiner, vilket främst beror på förskoleutbyggnad och investeringar i inventarier.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2015 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Av nämndens verksamhetsberättelse anges att nämnden har bidragit till att samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnåtts. Samtliga verksamhetsmål bedöms ha uppnåtts, förutom målen ”Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande”, ”Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil”, ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” och ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar” som bedöms vara delvis uppfyllda. Revisionskontoret delar nämndens bedömning.

Målet ”Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande” bedöms delvis uppfyllt, vilket beror på att indikatorerna andelen förskollärare av antalet anställda och personalens bedömning av förskolans förmåga att stödja barns lärande delvis uppnås, samt att indikatorn andel förskolor med mindre än 25 procent lärare inte uppfylls.

Målet ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” uppfylls delvis, vilket beror på att flertalet indikatorer uppfylls delvis, samt att indikatorn sjukfrånvaro inte uppfylls. Nämndens utfall 2015 var 7,4 procent, vilket kan jämföras med 6,6 procent föregående år. Farsta stadsdelsnämnd är dock en av de nämnder som har lägst sjukfrånvaro bland stadsdelsnämnderna.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet” uppfylls helt. Nämndens redovisning av indikatorn ”kontinuitet i omsorgen hemtjänst i ordinärt boende”, det vill säga antal personal som en hemtjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod, uppgår till 8,97. Revisionskontorets beräkning av kontinuiteten ger dock ett resultat på 11,14, vilket innebär att nämndens mål om en kontinuitet om 10 inte uppnås. Detta påverkar dock inte revisionskontorets bedömning av verksamhetsmålet som helhet.

Revisionskontoret har genomfört en uppföljning av en granskning om samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa. Den sammanfattande bedömningen är att samverkan vad gäller återkoppling och information om enskilda ärenden fungerar bättre än vid revisionskontorets granskning 2011. Dock finns det områden som kan förbättras (*se bilaga 2*).

De brister som noterats i årets granskning är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens verksamhetsmässiga resultat.

Biståndsbeslut som inte verkställs

Stadsdelsnämnderna ska enligt socialtjänstlagen (Sol) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera till inspektionen för vård och omsorg (IVO) och revisorerna gynnande biståndsbeslut som inte har verkställts inom tre månader från nämndens beslutsdatum.

Per det tredje kvartalet 2015 har nämnden rapporterat ett ej verkställt beslut enligt socialtjänstlagen (Sol) som avser funktionsnedsättning och insatsen bostad. Ärendet är äldre än ett år. Nämnden har även rapporterat fyra ej verkställda beslut inom äldreomsorgen, varav två är äldre än ett år.

Nämnden har tilldelats en vitesdom om 300 000 kr under året. Ej verkställda beslut har under året rapporterats till revisorerna och har anmälts till nämnden.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att brister har noterats i samband med en granskning av samverkan mellan stadsdelsnämnder och servicenämnden avseende gemensamma upphandlingar.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2015 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Indikatorer finns kopplade till ungefär hälften av nämndens egna mål. I de fall indikatorer saknas har nämnden fastställt mätbara aktiviteter och/eller förväntat resultat.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra sker årligen.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom framför allt äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Underskottet inom äldreomsorgen har dock minskat i jämförelse med tidigare år, vilket till stor del beror på att antalet månadsplaceringar i heldygnsoomsorg har minskat. Inom området hemtjänst i ordinärt boende har behovet av att bevilja insatser ökat. Den kommunala hemtjänsten redovisar ett underskott, vilket beror på att ersättningsnivån inte täcker kostnaderna. Vidare har avveckling av Farsta vård- och omsorgsboende också bidragit till merkostnader för nämnden.

Inom individ- och familjeomsorgen har nettokostnaderna för ensamkommande flyktingbarn ökat med 23 procent jämfört med 2014. Även inom avdelningen utredning barn och unga har kostnaderna ökat. Nämnden har under året arbetat för att minska underskotten inom verksamheterna och en åtgärdsplan har upprättats. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga för att uppnå en budget i balans.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter under året varit bristfällig.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2015	Tertial- rapport 2 2015	Bokslut 2015	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Kostnader	1 701,5	1 739,6	1 768,1	-28,5	-1,6%
Intäkter	221,6	260,4	263,2	2,8	1,1%
Verksamhetens nettokostnader	1 479,9	1 479,2	1 504,9	-25,7	-1,7%
Avskrivningar	3,6	4,1	4,9	0,8	19,5%
Internräntor	1,3	1,3	0,8	0,5	38,4%
Driftbudgetens nettokostnader	1 484,7	1 484,6	1 510,6	-26,0	-1,8%
Justerat netto, efter resultat- överföringar	1 484,2	1 483,2	1 512,1	-28,9	-1,9%
Investeringsplan					
Utgifter	15,3	15,3	18,5	3,2	20,9%
Inkomster	0,0	0,0	0,0		
Nettoutgifter	15,3	15,3	18,5	3,2	20,9%

I november 2015 fattade nämnden beslut om ett nytt system för intern kontroll, som beskriver ansvarsfördelning och arbetsätt för internkontrollarbetet.

Inom nämnden finns en fastställd funktion för intern kontroll som även är ansvarig för att ta fram en internkontrollplan och genomförande av granskningar under året. Nämnden har i samband med verksamhetsplanen 2015 fastställt en internkontrollplan utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. Internkontrollplanen innehåller bland annat kontroll av utbetalningar via verksamhetsystemet Paraplyet, andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter samt kontroll av verkställighet inom ekonomiskt bistånd. Redovisningen visar att samtliga processer följts upp under året. Inga större avvikelser har noterats i samband med kontrollerna.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll som inkluderar förekomsten av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatrin, återsökning av assistansmedel från försäkringskassan för utförare i egen regi och hantering av LASS-kostnader, samverkan stadsdelsnämnder och servicenämnden vid gemensam upphandling, analys av transaktioner på konton av ekonomisk betydelse eller förtroendekänsliga poster, intäktsredovisning samt lönetillägg/ob/jour/beredskap.

Brister har identifierats när det gäller granskning av samverkan mellan stadsdelsnämnder och servicenämnden avseende gemensamma upphandlingar. Farsta stadsdelsnämnd bedöms inte ha tagit sitt ansvar som samordnare för städupphandlingen. Stadens upphandlingspolicy har inte följts, främst när det gäller att ta fram behovs- och marknadsanalys. Otillåten direktupphandling har gjorts utifrån det gamla städavtalet. Bedömningen är att den interna kontrollen inte varit tillräcklig i den granskade upphandlingen.

Sammantaget bedöms bristerna inte vara av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens interna kontroll(*se bilaga 2*).

Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av

nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 3*. Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har beaktat revisionens rekommendationer.

Bilaga 1 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.

Bilaga 2 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2015 – mars 2016

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa – en uppföljning (nr 4, 2015)

Revisionskontoret har genomfört en uppföljande granskning om samverkan kring barn som far illa eller riskera fara illa utifrån socialtjänst- och skollagens krav samt stadens riktlinjer. Syftet med granskningen har varit att bedöma om fullmäktiges riktlinjer implementerats och efterlevs samt hur samverkan fungerar mellan skolan och socialtjänsten. Granskningen har genomförts vid socialnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta och Hässelby-Vällingby.

Den sammanfattande bedömningen är att samverkan vad gäller återkoppling och information om enskilda ärenden fungerar bättre än vid revisionskontorets granskning 2011. Dock finns områden som kan förbättras. Granskningen har visat att det för närvarande inte sker någon uppföljning av samverkan mellan skola och socialtjänst samt att uppföljningsansvaret är otydligt.

Sammantaget rekommenderas Farsta stadsdelsnämnd att i samverkan med utbildningsnämnden följa upp samverkan mellan skola och socialtjänst. Stadsdelsnämnden bör också revidera samverkansöverenskommelserna i samband med att revidering av stödmaterial sker för att bl.a. försäkra sig om att innehållet i överenskommelserna är aktuellt och uppdaterat med eventuella social- och skollagsförändringar. Vidare bör stadsdelsnämndens insatser för att inkludera fristående skolor i samverkan ses över för att öka antalet fristående skolor som samverkar med socialtjänsten. Stadsdelsnämnden bör i större utsträckning försäkra sig om att berörd personal känner till stödmaterial och förtydliga vem som är ansvarig kontaktperson gentemot skolorna.

Intern kontroll

Förekomst av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatri

En granskning har genomförts av om nämnden följer stadens riktlinjer och följer upp sin lojalitet mot ramavtal vid placeringar på hem för vård eller boende (HVB) inom socialpsykiatri.

Nämndens avtalsförvaltning regleras i stadens regler för ekonomisk förvaltning, stadens upphandlingspolicy och anvisningar till policys för upphandling och konkurrensutsättning. Nämnden ska följa upp och vidta åtgärder för att upprätthålla lojalitet mot det tecknade avtalet dessutom ska utförarnas ekonomiska och juridiska seriositet löpande följas upp. I det fall ett avsteg sker mot ramavtal ska det motiveras och ett individuellt avtal upprättas.

Granskningen visar att nämnden följer upp vad och hur mycket som köps utanför respektive innanför ramavtal. Nämnden gör även uppföljning av insatsen på individnivå samt kostnaderna för densamma. Vid granskningen noterades brister i redovisningen avseende konteringen av verksamhet.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens uppföljning av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatri är tillräcklig. Nämnden bör dock säkerställa tillförlitligheten i redovisningen när det gäller kontering av verksamhet.

Återsökning av assistansmedel från försäkringskassan för utförare i egen regi och hantering av LASS-kostnader

Den som ingår i personkretsen enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och behöver hjälp med de grundläggande behoven i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka har rätt till statlig assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Försäkringskassan betalar ut hela det beviljade beloppet till den assistansberättigade personen eller till vårdnadshavaren om det gäller barn. Nämnden ersätter därefter kostnaderna för de 20 första timmarna per vecka till Försäkringskassan. Under 2014 betalade nämnden 15 mnkr till Försäkringskassan för LASS-kostnader.

En granskning har genomförts för att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll vid hantering av återsökning av assistansmedel från försäkringskassan och hantering av LASS-kostnader.

Staden har inte upprättat några styrdokument som stöd för förvaltningar vid återsökning av assistansmedel från försäkringskassan. Granskningen visar att nämndens verksamhet som avser egen regi

har rutiner och kontroller som säkerställer att assistansmedel ansöks och erhålls från Försäkringskassan. När kostnader uppstår innan beslut om assistansersättning tagits kan kommunen få återbetalning av försäkringskassan eller av utföraren. Nämnden har inga enhetliga rutiner för bevakning av sådana ersättningskrav. Nämnden har inga rutiner som säkerställer en fullständig kontroll av serviceförvaltningens vidarefakturering av LASS-kostnader.

Sammanfattningsvis bedöms nämnden ha rutiner som i huvudsak säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hantering av återsökning av assistansmedel från försäkringskassan och hantering av LASS-kostnader. Nämnden rekommenderas att upprätta rutiner som säkerställer att en fullständig kontroll av serviceförvaltningens vidarefakturering. Nämnden bör även överväga att upprätta rutiner för att säkerställa att eventuella ersättningskrav på Försäkringskassan eller utförare bevakas.

Samverkan stadsdelsnämnder och servicenämnden vid gemensam upphandling (nr 2, 2016)

Revisionskontoret har granskat hur stadsdelsnämnder samverkar med servicenämnden i gemensamma upphandlingar.

Augusti 2014 fick Farsta stadsdelsförvaltning i uppdrag av Farsta stadsdelsnämnd att genomföra upphandling av ramavtal för städtjänster i verksamhetslokaler. Avtalstiden för det då gällande avtalet skulle gå ut i januari 2015. Den nya upphandlingen omfattade stadsdelsnämnderna i Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Älvsjö. Farsta stadsdelsnämnd fick i september 2014 fullmakt från dessa nämnder att teckna avtal för deras räkning. Överenskommelse med serviceförvaltningen om att genomföra upphandling av städtjänster tecknades först den 20 april 2015. Upphandlingen har överklagats av två anbudsgivare varför avtal inte har kunnat tecknas.

Det gamla städavtalet som upphörde att gälla 14 januari 2015 har av Farsta stadsdelsförvaltning muntligt förlängts att gälla under hela 2015. Detta innebär att Farsta stadsdelsnämnd genomfört en direktupphandling till ett värde av ca 1,5 mnkr, vilket inte följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Direktupphandling kan ske om synnerliga skäl finns som till exempel för att förhindra stora skador och stora kostnader. Revisionskontoret anser att bristande planering inte är synnerliga skäl. Stadsdelsförvaltningen har även brustit i sin avtalsbevakning.

Granskningen visar att det brustit i samverkan mellan stadsdelsnämnderna och servicenämnden samt mellan stadsdelsnämnderna.

Farsta stadsdelsnämnd har inte tagit sitt ansvar som samordnare för städupphandlingen. Stadens upphandlingspolicy har inte följts. Det gäller främst för att ta fram behovsanalys och marknadsanalys.

Revisionskontoret bedömer att Farsta stadsdelsförvaltning brustit i genomförandet av upphandlingen. Otillåten direktupphandling har gjorts utifrån det gamla städavtalet. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att den interna kontrollen inte varit tillräcklig i den granskade upphandlingen.

Intäktsredovisning

En granskning har genomförts av den interna kontrollen avseende redovisning av intäkter. Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen avseende redovisning av intäkter är tillräcklig. Verksamheten uppfattas ha en god kontroll genom de noggranna månadsgenomgångarna som chef/controller gör. Bedömningen grundar sig på att det finns en tydlig ansvarsfördelning gällande de olika intäkterna avseende att intäkterna redovisas på ett korrekt sätt, att bidrag och liknande rekvireras, på betalningsbevakningen av kundfakturorna samt kvaliteten på räkenskapsmaterialet.

Analys av transaktioner på konton av ekonomisk eller förtroendekänsliga betydelse

En granskning har genomförts i syfte att fånga upp avvikelser eller poster som kan ha ekonomisk eller förtroendekänslig betydelse. Utifrån genomförd kontoanalys bedöms den interna kontrollen baserat på ett urval redovisningstransaktioner (främst leverantörsutbetalningar) inte vara tillräcklig. Nämnden rekommenderas säkerställa att det för redovisningstransaktioner som avser förtroendekänsliga poster anges syfte, deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag görs.

Lönetillägg/ob/jour/beredskap

En granskning har genomförts för att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende hantering av lönetillägg, ob-, jour- och beredskapsersättningar. Bedömningen är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig. Nämnden rekommenderas som ett komplement till de av staden upprättade riktlinjerna skriftligen definiera vilka kontrollmöjligheter som är möjliga avseende den löpande lönehanteringen och vilka som ska tillämpas i stadsdelens verksamheter. Nämnden rekommenderas även se över möjligheten att inrätta ett system/en rutin för central uppföljning av väsentliga delar och moment i lönehanteringen, i syfte att upptäcka eventuella brister.

Bokslut och räkenskaper

Efterlevnad av stadens regler för redovisning

En granskning har genomförts avseende efterlevnaden av stadens regler för redovisning med särskilt fokus på PRIO-medel och stimulansbidrag till förskolor. Granskning har även omfattat stadsdelens efterlevnad av övergångsbestämmelser vid införande komponentindelning av anläggningar samt stadens tillämpningsanvisningar för investeringsredovisning. Sammanfattningsvis bedöms att stadsdelsnämnden tillämpar stadens regler för redovisning av PRIO-medel, stimulansbidrag och övergång till komponentavskrivning.

Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014 ÅR	System för intern kontroll Nämnden rekommenderas att under 2015 fatta beslut om nytt system för intern kontroll då det är ny mandatperiod.	X			Ett nytt system för intern kontroll beslutades i november 2015.	
2014 ÅR	Behörighetsadministration Angående behörigheter i Agresso behöver nämnden tillse att attestkortet i alla delar stämmer överens med motsvarande uppgifter i Agresso.		X		Enligt uppgift görs löpande kontroller av både förvaltningen och serviceförvaltningen. Införande av ett nytt ekonomisystem samt inköpsmodul uppges dock ha försvårat arbetet. Administration av Agressobehörigheter finns med i den nya väsentlighets- och riskanalysen och bedöms där till riskvärde 6. En översyn av samtliga attestkort och uppgifterna i det nya ekonomisystemet ska enligt uppgift göras under 2016.	2016
2014 ÅR	Äldreomsorgsavgifter Nämnden rekommenderas att utarbeta och dokumentera en rutin för att löpande följa upp och vidta åtgärder när brukare inte betalar sina äldreomsorgsavgifter.	X			Enligt uppgift finns rutin för detta. Listor över ej betalda avgifter skickas till beställarenheten och går sedan vidare till inkasso.	
2014 ÅR	Nationella kvalitetsregister Nämnden rekommenderas att i ökad omfattning i Senior Alert registrera de åtgärder som planeras med anledning av genomförda riskbedömningar.		X		Förvaltningen planerar tillsammans med Äldrecentrum genomföra en teamutbildning för förvaltningens vård- och omsorgsboenden våren 2016. Den kommer att genomföras av en extern utbildare. Äldrecentrum kommer att användas specifikt till arbetet med kvalitetsregistren.	2016
2014 ÅR	Registerkontroll av personal inom förskolan Nämnden rekommenderas; att införa en rutin för att uppfylla att lagen och stadens anvisningar följs vad gäller registerkontroll av personal inom förskolan. Nämnden rekommenderas även att ta fram anvisningar för registerkontroll av inhyrda tjänster vid förskolorna.	X			En skriftlig policy har tagits fram som anger förskolechefens ansvar för att person som anställs (vik, tim osv) uppvisar utdrag ur polisens belastningsregister. Stickprovskontroller kommer att göras på att detta bevaras i personalakt.	
2014 ÅR	Lojalitet mot ramavtal inom individ och familjeomsorg Nämnden följer i huvudsak stadens riktlinjer och följer upp sin lojalitet mot ramavtal inom individ- och familjeomsorgen, men rekommenderas att säkerställa tillförlitligheten i internredovisningen när det gäller verksamhetskoder.	X			Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att säkerställa tillförlitligheten i internredovisningen när det gäller verksamhetskoder som en naturlig del i den månatliga ekonomiska uppföljningen med samtliga enhetschefer.	

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014 ÅR	Protokollshantering Nämndens protokoll följer KL:s krav och är informativa och lättförståeliga, men närvaroredovisningen bör utvecklas så det framgår vilka tjänstemän och ev. personalföreträdare som närvarade och vid vilka paragrafer de närvarade.	X			Omgående efter stadsrevisionens granskning korrigerades närvaroredovisningen så att det även framgår vilka tjänstepersoner och personalföreträdare som deltagit vid sammanträdet, och vid vilka paragrafer. Från och med september 2014 innehåller nämndens protokoll den informationen.	
2014 ÅR	Behörighetsrutiner i paraplysystemet externa utförare Nämnden behöver förbättra uppföljningen och kontrollen av hur de externa utförarnas hanterar tilldelning, uppföljning och avslut av behörigheter i Paraplysystemet. Nämnden rekommenderas att på plats, exempelvis i samband med verksamhetsuppföljningen, särskilt kontrollera detta.	X			Förvaltningen följer stadsrevisionens rekommendationer att årligen, i samband med verksamhetsuppföljningen, kontrollera de externa utförarnas tilldelning, uppföljning och avslut av behörigheter i Paraplysystemet. Detta görs genom att avdelningens paraplysamordnare inför verksamhetsuppföljningen med en extern utförare går igenom förteckningen med behörigheter för att se vilka som är aktiva/inaktiva användare. Förteckningen tas med till uppföljningen och går igenom med ansvariga.	
2014 ÅR	Biståndsbeslut som inte verkställs Nämnden rekommenderas att dokumentera rutinerna för bevakning och rapportering av ej verkställda beslut.	X			Varje enhet har rutin för att bevaka ej verkställda beslut. Förteckning över enhetens verkställda beslut skickas sedan till nämndsekreterare som sammanställer och skriver tjänsteutlåtande till nämnden.	
2014 ÅR	Förtroendskadligt beteende Utifrån genomförd granskning rekommenderas nämnden att utveckla riskanalyserna inom området förtroendskadligt beteendet och oegentligheter, att förbättra informationen om hur de anställda ska rapportera misstanke om förtroendskadligt beteende och oegentligheter samt stärka rutinerna för anmälan och godkännande av bisyssla. Slutligen rekommenderas nämnden att stärka sina rutiner när det gäller underlag till fakturor som avser kurs och konferens samt representation	X			Förvaltningens information om vad som räknas som bisyssla och rutiner för bisysslor kommer att utvecklas och kommuniceras i organisationen. Riskanalyserna ses kontinuerligt över. Att även förtroendskadligt beteende och oegentligheter ska omfattas finns med i denna översyn. Förvaltningens rutiner gällande underlag till fakturor som avser kurs och konferens samt representation har sedan granskningen genomfördes uppdaterats och utvecklats och kommer under året att stärkas ytterligare i samarbete med serviceförvaltningen.	
P4/ 2015	Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa – en uppföljning Sammantaget rekommenderas Farsta stadsdelsnämnd att i samverkan med utbildningsnämnden följa upp samverkan mellan skola och socialtjänst.					2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
	Stadsdelsnämnden bör också revidera samverkansöverenskommelserna i samband med att revidering av stöd- materialet sker för att bl.a. försäkra sig om att innehållet i överenskom- melserna är aktuellt och uppdaterat med eventuella social- och skollags- förändringar. Vidare bör stadsdels- nämndens insatser för att inkludera fristående skolor i samverkan ses över för att öka antalet fristående skolor som samverkar med social- tjänsten. Stadsdelsnämnden bör i större utsträckning försäkra sig om att berörd personal känner till stöd- materialet och förtydliga vem som är ansvarig kontaktperson gentemot skolorna.					
2015 ÅR	Förekomsten av avtal och avtals- trohet inom socialpsykiatri Nämnden rekommenderas säkerställa tillförlitligheten i redovisningen när det gäller kontering av verksamhet.					2016
2015 ÅR	Återsökning av assistansmedel från försäkringskassan för utförare i egen regi och hantering av LASS- kostnader Nämnden rekommenderas att upp- rätta rutiner som säkerställer att en fullständig kontroll av serviceförvalt- ningens vidarefakturering. Nämnden bör även överväga att upprätta rutiner för att säkerställa att eventuella ersättningskrav på Försäkringskassan eller utförare bevakas.					2016
2015 ÅR	Analys av transaktioner på konton av ekonomisk eller förtroende- känsliga betydelse Nämnden rekommenderas säkerställa att det för redovisningstransaktioner som avser förtroendekänsliga poster anges syfte, deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag görs.					2016
2015 ÅR	Lönertillegg/ob/jour/beredskap Nämnden rekommenderas som ett komplement till de av staden up- prättade riktlinjerna skriftligen defi- niera vilka kontrollmöjligheter som är möjliga avseende den löpande löne- hanteringen och vilka som ska til- lämpas i stadsdelens verksamheter. Nämnden rekommenderas även se över möjligheten att inrätta ett sy-					2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
	stem/en rutin för central uppföljning av väsentliga delar och moment i lönehanteringen, i syfte att upptäcka eventuella brister.					

ÅR – Årsrapport

P - Projektrapport